

Dosarul nr. 2ra-1453/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. D. Sîrbu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Simciuc, G. Dașchevici, Iu. Cotruță)

DECIZIE

18 septembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Nina Vascan
Dumitru Mardari
Victor Burduh
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Ciubotaru Andrei, reprezentat de avocatul Victor Panțîru,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ciubotaru Andrei împotriva Inspectoratului General al Poliției, intervenienți accesorii Inspectoratul Național de Patrulare, Ministerul Finanțelor și agentul constatator Pascari Radu cu privire la repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă:

La 02 mai 2018, Ciubotaru Andrei, reprezentat de avocatul Victor Panțîru, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului General al Poliției, intervenienți accesorii Inspectoratul Național de Patrulare, Ministerul Finanțelor și agentul constatator Pascari Radu solicitând încasarea sumei de 5 000 de lei cu titlu de prejudiciu material, 20 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că la 05 iulie 2017, Inspectoratul de Poliție Hîncești a remis Judecătoriei Hîncești, procesul-verbal cu privire la contravenție din 12 iunie 2017 întocmit pe numele lui Ciubotaru Andrei împreună cu toate anexele privind aplicarea sancțiunii potrivit art. 233 alin.(1) Cod contravențional.

La 20 iunie 2017, Ciubotaru Andrei a depus contestație împotriva procesului-verbal cu privire la contravenție nr. MAI03 772518 din 12 iunie 2017.

Prin hotărârea din 01 noiembrie 2017 a Judecătoriei Hîncești, procesul contravențional intentat în privința lui Ciubotaru Andrei a fost încetat și s-a clasat procesul contravențional, pe motivul lipsei faptei contravenționale.

A arătat că prin încetarea procesului contravențional pe lipsa faptei contravenționale, reclamantul a fost eliberat de răspundere contravențională și achitat complet.

A susținut că procesul contravențional intentat în privința lui Ciubotaru Andrei a durat mai bine de jumătate de an, perioadă în care, acesta a avut calitatea de contravenient potrivit art. 233 alin. (1) Cod contravențional. De asemenea, a susținut că, a fost înlăturat de la conducerea automobilului său, pe motiv că, agentul constator a considerat în mod eronat că Ciubotaru Andrei a consumat alcool, fiind demonstrat contrariu de instanța de judecată prin hotărârea din 01 noiembrie 2017.

A susținut că, contravenția în care a fost bănuț Ciubotaru Andrei prevede pe lângă sancțiunea pecuniară, și sancțiunea privării de dreptul de a conduce vehicule pe un termen de la 2 la 3 ani, ceea ce reprezintă o sancțiune dură pentru un șofer, în special, pentru o persoană care are ca activitate de bază conducerea automobilelor și își întreține familia fiind șofer.

Reclamantul a indicat că, sancționarea persoanei conform Codului contravențional, este apreciată de CEDO ca tragere la răspundere penală, or, în hotărârea Ziliberg contra Moldovei din 01 februarie 2005, Curtea a notat preeminența actelor care sugerează că acuzațiile aduse reclamantului au fost de natură penală. Deși, nici una din ele nu este decisivă, cumulativ ele determină caracterul penal al acuzațiilor aduse reclamantului în sensul articolului 6 paragraful 1 al Convenției.

A menționat că urmare a acțiunilor agentului constator din cadrul Inspectoratului Național de Patrulare, care s-au demonstrat a fi ilegale, reclamantului i-a fost cauzat și un prejudiciu moral, în măsura în care reclamantul s-a simțit blamat pe parcursul a cel puțin 6 luni.

În cadrul procesului contravențional, Ciubotaru Andrei a suportat mai multe cheltuieli, și anume, cheltuieli pentru testarea suplimentară la Dispensarul Narcologic, cheltuieli de transport pentru deplasarea la ședințele de judecată, cheltuieli pentru asistență juridică.

A afirmat că norma materială care garantează dreptul reclamantului de a solicita repararea prejudiciului cauzat de către reprezentanții statului, în speță, agentul constator, prin acțiunile sale ilegale, este art. 384 alin. (2) lit. u) Cod contravențional.

Astfel, atât timp cât nu s-a constatat că Ciubotaru Andrei a comis o contravenție, sau a încălcat prevederile legislației contravenționale, nu ar trebui să fie aplicată sancțiunea contravențională și să fie atras într-un proces contravențional, pentru a-și demonstra nevinovăția, provocându-i astfel prejudicii materiale cât și suferințe psihice și morale.

A atras atenția asupra faptului că, procesul contravențional nu a fost încetat ca motiv al anulării procesului-verbal pe motiv de procedură sau nerespectarea prevederilor art. 443 Cod Contravențional, dar, a fost încetat procesul contravențional pe faptul lipsei elementelor constitutive ale contravenției.

Așadar, a invocat că, întocmirea procesului-verbal cu privire la contravenție, atragerea reclamantului într-un proces contravențional, care s-a desfășurat mai bine de 6 luni, stresul și frica suportate la întocmirea procesului-verbal, înlăturarea

reclamantului de la conducerea mijlocului de transport, reținerea reclamantului în incinta unei benzinării, absența de la locul de muncă, irosirea timpului liber pentru participarea în ședințele de judecată, deplasarea la Dispensarul Narcologic și starea de tensiune din sânul familiei că acesta poate fi amendat, sau mai rău, privat de dreptul de a conduce automobilul pe un termen de 2 - 3 ani, stresul și tensiunea concubinei care se afla în automobil cu reclamantul la momentul stopării, explicațiile care au urmat a fi date familiei precum că, reclamantul ar fi consumat alcool la volan, i-au creat de-a dreptul un șir de retrairi, presiuni, situații de disconfort și iroseală de timp și bani.

Urmare a celor invocate, reclamantul a considerat că repararea prejudiciului moral săvârșit prin atentarea la drepturile reclamantului personal nepatrimoniale este posibilă prin acordarea unei compensații bănești în sumă de 20 000 de lei.

Prin hotărârea din 30 noiembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru cererea lui Ciubotaru Andrei a fost admisă parțial.

S-a încasat din contul Inspectoratului General al Poliției, în beneficiul lui Ciubotaru Andrei, suma de 5 000 de lei cu titlu de prejudiciu material, suma de 500 de lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 1000 de lei cu titlu de cheltuieli legate de asistență juridică, iar în total suma de 6 500 de lei.

Pretențiile înaintate de Ciubotaru Andrei privind încasarea prejudiciului moral și cheltuielile de asistență juridică, în partea ce excede sumele adjuocate, au fost respinse ca neîntemeiate.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 05 decembrie 2018, în termen legal, Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul Național de patrulare au declarat apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii din 30 noiembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

La fel, nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 05 decembrie 2018, în termen legal, Ciubotaru Andrei, a declarat apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Centru, emisă la 30 noiembrie 2018 și emiterea unei noi hotărâri privind admiterea acțiunii integral.

Prin decizia din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul declarat de Ciubotaru Andrei, reprezentat de avocatul Victor Panțîru, s-a admis apelul declarat de Inspectoratul General al Poliției și Inspectoratul Național de patrulare, s-a casat hotărârea din 30 noiembrie 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o hotărâre nouă prin care s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Ciubotaru Andrei împotriva Inspectoratului General al Poliției, intervenienți accesorii Inspectoratul Național de Patrulare, Ministerul Finanțelor și agentul constatator Pascari Radu cu privire la repararea prejudiciului material și moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 03 iunie 2019, Ciubotaru Andrei, reprezentat de avocatul Victor Panțîru, a declarat recurs împotriva deciziei din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea parțială a hotărârii primei instanțe, casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea, a dat o apreciere arbitrară probelor și erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Totodată, a indicat că instanțele ierarhic inferioare nu au apreciat în mod rezonabil cuantumul prejudiciului moral cauzat recurentului, deoarece nu au ținut cont de faptul că acesta a fost subiectul unei proceduri contravenționale și nici nu au apreciat rezonabil faptul că acesta a fost supus unor presiuni psihice o perioadă destul de îndelungată, timp în care s-a examinat contestația sa.

Recurentul a afirmat că instanțele de judecată nu au elucidat circumstanțele importante ale cauzei și nu au determinat normele juridice aplicabile speței. Or, acestea urmau să verifice dacă acțiunile agentului constatator pot fi apreciate ca acțiuni ilicite în sensul art. 2 al Legii nr.1545 din 25 februarie 1998 și în baza cărei norme juridice acesta putea fi despăgubit, în situația în care există o hotărâre judecătorească irevocabilă de anulare a procesului-verbal cu privire la contravenție.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 17 aprilie 2019, iar Ciubotaru Andrei, reprezentat de avocatul Victor Panțîru, a declarat recurs la 03 iunie 2019.

Astfel, recursul declarat este în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 24 iulie 2019 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursul admisibil și a decis examinarea acestuia în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat de Ciubotaru Andrei, reprezentat de avocatul Victor Panțîru și va casa decizia instanței de apel și va menține hotărârea primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care

instanța judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; c) a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Colegiul relevă că prima instanță prin aplicarea și interpretarea corectă a normelor de drept pertinente litigiului dedus judecării corect a constatat temeinicia acțiunii, însă instanța de apel ca urmare a aplicării și interpretării eronate a normelor de drept material a respins acțiunea ca neîntemeiată.

Colegiul precizează că Ciubotaru Andrei, prin cererea de chemare în judecată depusă împotriva Inspectoratului General al Poliției, intervenienți accesorii Inspectoratul Național de Patrulare, Ministerul Finanțelor și agentul constator Pascari Radu a solicitat în temeiul art. 338 alin. (3), art. 384 alin. (1) și (2) lit. u) Cod contravențional, art. 11 lit. g), i), art. 616, art. 1442 și art. 1423 Cod civil încasarea sumei de 5 000 de lei cu titlu de prejudiciu material, 20 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.2-4).

Conform materialelor cauzei, fapt constatat, în esență, de prima instanță, la data de 12 iunie 2017, de către agentul constator Pascari Radu, a fost întocmit procesul-verbal cu privire la contravenție nr. MAI03 772518 în privința lui Ciubotaru Andrei, conform căruia, Ciubotaru Andrei a fost învinuit în aceea că, la data de 12 iunie 2017, ora 13:41, în or. Hîncești R-3, conducea vehiculul în stare de ebrietate alcoolică ce depășea gradul maxim admisibil.

Procesul-verbal cu privire la contravenție și actele întocmite de agentul constator Pascari Radu, au fost expediate spre examinare conform competenței în Judecătoria Hîncești la data de 05 iulie 2017.

Colegiul reține că, prin hotărârea Judecătoria Hîncești din 01 noiembrie 2017, s-a admis contestația depusă de Ciubotaru Andrei, și s-a încetat procesul contravențional intentat în privința lui Ciubotaru Andrei, pe faptul comiterii contravenției prevăzută de art. 233 alin. (1) Cod Contravențional, pe motiv că nu există faptul contravenției (f. d. 5 - 7).

Nefiind de acord cu această hotărâre, agentul constator Radu Pascari a declarat recurs împotriva hotărârii Judecătoria Hîncești din 01 noiembrie 2017, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău din 04 decembrie 2017, s-a respins ca nefondat recursul declarat de agentul constator, inspector de patrulare al Batalionului nr. III, Hîncești - Cimișlia - Leova și s-a menținut fără modificări hotărârea Judecătoria Hîncești, sediul Central din 01 noiembrie 2017 (f. d. 8).

Aici Colegiul precizează că, în cadrul cauzei contravenționale intentate în privința lui Ciubotaru Andrei, interesele contravenientului au fost reprezentate de avocatul Victor Panțîru, iar pentru serviciile prestate de avocat, Ciubotaru Andrei a achitat suma de 5 025 de lei, fapt confirmat prin ordinul de plată nr. 1001 din 18 iulie 2017 (f d. 9).

Colegiul reliefă că în asemenea circumstanțe Ciubotaru Andrei dispune de dreptul de a pretinde repararea prejudiciului material cauzat prin atragerea neîntemeiată la răspundere contravențională, așa cum printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă s-a stabilit că, în acțiunile sale lipsesc elementele constitutive ale componenței de contravenție prevăzută de art. 233 alin. (1) Cod Contravențional.

Colegiul reiterează că conform art. 10 Cod civil (în vigoare până la 01 martie 2019), apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară. Modul de aplanare a litigiului dintre părți până la adresare în instanță de judecată poate fi prevăzut prin lege sau contract. Apărarea drepturilor civile pe cale administrativă se face doar în cazurile prevăzute de lege. Hotărârea emisă pe cale administrativă poate fi atacată în instanță de judecată.

Conform art. 11 lit. g) și i) Cod civil (în vigoare până la 01 martie 2019), apărarea dreptului civil se face prin: g) repararea prejudiciilor; i) repararea prejudiciului moral.

Conform art. 384 alin. (2) lit. u, alin. (3), (3¹) Cod contravențional (în redacția în vigoare până la 09 decembrie 2018), persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional are dreptul: să ceară și să primească despăgubiri pentru prejudiciul cauzat prin acțiunile sau inacțiunile ilicite ale autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională. Realizarea de către persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional a drepturilor sale ori renunțarea la realizarea acestor drepturi nu poate fi interpretată în detrimentul persoanei și nu poate avea consecințe nefavorabile pentru ea. Dreptul prevăzut la alin. (2) lit. u) se oferă doar în cazul în care prin hotărâre judecătorească definitivă s-a constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională.

În temeiul art. 441 alin. (1) Cod contravențional, încetarea procesului contravențional determină repunerea în drepturi a persoanei în a cărei privință a fost pornit.

În acest sens, Colegiul învederează că Ciubotaru Andrei dispune de dreptul de a pretinde repararea prejudiciului material cauzat prin atragerea neîntemeiată la răspundere contravențională, așa cum printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă s-a stabilit că, în acțiunile sale lipsesc elementele constitutive ale componenței de contravenție prevăzută de art. 233 alin. (1) Cod Contravențional.

În acest sens se atestă că normele care stabilesc drepturile de recuperare a prejudiciului cauzat sunt aplicabile nu doar în cadrul proceselor contravenționale, ci pot fi aplicabile și în cadrul unui proces civil distinct care în speță a și fost inițiat de către reclamant.

Deci, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că Ciubotaru Andrei avea dreptul în cadrul procesului contravențional să solicite repararea prejudiciului material și moral, însă primul nefăcând uz de acest drept are posibilitatea de a se adresa cu o astfel de cerere în procedură civilă, atât timp cât prin hotărâre definitivă a fost repus în drepturi, sau, art. 383 alin. (3) din Codul contravențional nu prevede expres că persoana în a cărei privință a fost pornit proces contravențional și care a fost repusă în drepturi prin

hotărâre definitivă și se repară cheltuielile suportate în proces doar în cadrul procesului contravențional.

Sub acest aspect, Colegiul apreciază ca fiind relevante argumentele recurentului precum că în speță sunt întrunite temeiurile de acordare a prejudiciilor materiale stabilite de Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998.

În confirmarea poziției date, Colegiul reține și că CtEDO în jurisprudența sa constantă în materie [a se vedea, printre altele, Ezech și Connors împotriva Regatului Unit al Marii Britanii (GC), nr. 39665/98 și 40086/98, pct.120, CEDO 2003-X], consideră că, în ciuda naturii pecuniare a sancțiunii aplicate efectiv reclamantului, a cuantumului redus al acesteia și a naturii civile a legii care sancționează contravenția respectivă, procedura în cauză poate fi asimilată unei proceduri penale (cauza Anghel vs România, hotărârea din 04 octombrie 2007). Analizând caracterul „penal” al contravenției, Curtea a statuat că o eventuala distincție între contravenții și infracțiuni în legislația internă a statelor semnatare ale Convenției, nu poate avea ca efect scoaterea unei categorii de fapte din sfera de aplicare a art. 6 din CEDO care garantează dreptul unui individ la un proces echitabil. În cauza Kadubec vs Slovacia, hotărârea din 02 septembrie 1998, Curtea reține că și dacă o contravenție nu este reglementată în domeniul dreptului intern al unui stat semnatar, ca fiind de natura „penala”, totuși, reglementările dreptului intern ale statului în cauză, au o valoare relativă, iar nu absolută. În cauza Salabiaku vs Franțe, hotărârea din 16 iulie 1987 și Telfner vs Austria hotărârea din 20 martie 2001, Curtea Europeană se pronunță și cu privire la aplicarea unor prezumții relative (cum este cea conferită procesului-verbal de constatare și sancționare a contravenției), în sensul că nu contravin exigențelor Convenției, cu condiția ca aceste prezumții să nu impună o sarcină excesivă în privința apărării celui acuzat. În acest sens, Colegiul decelează că, este necesar de a se conduce de aprecierea dată de CtEDO prin echivalarea faptelor contravenționale cu faptele penale și de a aplica și prevederile Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, fără anumite diferențieri, având în vedere că aceasta este legea specială internă instituită pentru repararea eventualelor prejudicii cauzate prin lezarea drepturilor garantate de Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

Astfel, conform art. 3 al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală; condamnării ilegale, confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunității; efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei, a percheziției, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării suspendării ilegale din lucru (funcție), precum și în urma altor acțiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice; supunerii ilegale la arest administrativ, reținerii ilegale sau aplicării ilegale a amenzii administrative de către instanța de judecată; efectuării măsurilor operative de investigații cu încălcarea prevederilor legislației; ridicării ilegale a documentelor contabile, a documente, a banilor, a ștampilelor, precum și în urma blocării conturilor bancare. Respectiv, prin prisma art. 3 al Legii menționate este reparabil prejudiciul material

și moral cauzat în urma acțiunilor de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice, or, în privința lui Ciubotaru Andrei a fost întocmit proces-verbal cu privire la contravenție în baza art. 233 alin. 1 Cod contravențional, însă prin hotărârea din 01 noiembrie 2017 a Judecătorei Hâncești, sediul central, menținută prin decizia din 04 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău a fost încetat procesul contravențional intentat în privința lui Ciubotaru Andrei din motiv că nu există faptul contravenției (f.d. 5-8).

Aici Colegiul consideră necesar a cita prevederile art. 13 alin. (1) din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, repararea prejudiciului specificat la art. 7 lit. a), c)-g) și în capitolul III se efectuează din contul bugetului de stat, iar în cazul când prejudiciul a fost cauzat de organul de urmărire penală întreținut din bugetul local - din contul acestui buget. Prejudiciul material și moral cauzat prin aplicarea ilicită a amenzilor contravenționale de către alte organe decât instanța de judecată se repară de către aceste organe.

Or, hotărârea Judecătorei Hâncești din 01 noiembrie 2017, prin care a fost încetat procesul contravențional intentat în privința lui Ciubotaru Andrei, reprezintă acele premise faptice și legale în temeiul cărora recurentul este îndreptățit să solicite repararea prejudiciilor materiale și morale cauzate de agentul constator din cadrul Inspectoratului Național de Patrulare.

Astfel, este irelevantă constatarea instanței de apel precum că decizia de aplicare a sancțiunii aparține instanței de judecată, or, faptul ilicit al agentului constator rezultă din acțiunea acestuia de constatarea a contravenției.

Colegiul consideră eronată concluzia instanței de apel precum că Ciubotaru Andrei avea dreptul să solicite repararea prejudiciului suportat doar în cadrul procesului contravențional, iar în cazul în care nu a beneficiat de aceste drepturi în cadrul procesului contravențional, în speță fiind emise hotărâri definitive asupra cazului, nefiind constatat caracterul ilicit al acțiunilor sau al inacțiunilor autorității competente să constate contravenția sau să soluționeze cauza contravențională, acesta decade din dreptul de a-l solicita în cadrul procesului civil. Or, acesta nu poate fi reținut ca întemeiat și urmează a fi respins, deoarece, art. 383 al Codului Contravențional nu stabilește expres că cheltuielile suportate în cadrul procesului contravențional pot fi solicitate doar în cadrul acestuia și nu în procedură civilă. În acest sens, sunt pertinente prevederile art. 5 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă, care statuează că orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime. Nici unei persoane nu i se va refuza apărarea judiciară din motiv de inexistență a legislației, de imperfecțiune, coliziune sau obscuritate a legislației în vigoare. Totodată, Colegiul accentuează că este de prioritatea instanței de judecată, la emiterea hotărârii, de a determina legea în vigoare aplicabilă la soluționarea cauzei.

În corolar, Colegiul apreciază ca fiind întemeiată constatarea primei instanțe precum că Ciubotaru Andrei poate pretinde la repararea prejudiciului material cauzat, cerința cu privire la încasarea sumei de 5 000 de lei, cu titlu de cheltuieli de asistență juridică suportate de reclamant în cadrul cauzei contravenționale, fiind admisă.

În acest sens sunt pertinente și prevederile art. 1422 alin. (1) și (2) Cod Civil (în redacția în vigoare până la 01 martie 2019) conform cărora în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Conform art. 1423 din Codul civil (în vigoare la data de referință) mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Prin prisma normelor de drept citate, Colegiul decelează că prima instanță corect a constatat că suma de 500 de lei cu titlu de prejudiciu moral este una echitabilă, având în vedere că prin acțiunile agentului constatator lui Ciubotaru Andrei i-a fost adusă o ingerință în dreptul fundamental al acestuia de a nu fi învinuit neîntemeiat, fiind impus să apeleze la instanțele de judecată pentru restabilirea încălcării comise în privința sa, fapt ce a generat lui Ciubotaru Andrei o stare de neliniște, emoții negative, stres.

În consecință, Colegiul consideră că prima instanță corect au concluzionat asupra temeiniciei parțiale a pretențiilor din cererea de chemare în judecată depusă de Cibotaru Andrei rezultând din probele administrate la speță în raport cu circumstanțele cauzei și normele de drept material și procedural aplicabile litigiului dedus judecătii.

Colegiul precizează că nu doar norma de drept material poate fi reținută în sensul confirmării pretențiilor, urmează ca situația de fapt să fie confirmată de probele administrate în cauză.

Referitor la cheltuielile de judecată pretinse conform acțiunii înaintate de către Ciubotaru Andrei, pornind de la prevederile art. 94 alin.(1) Cod de procedură civilă, prima instanță corect le-a pus pe seama pârâtului.

Din considerentele expuse supra și având în vedere că decizia instanței de apel a fost adoptată cu aplicarea și interpretarea eronată a normelor de drept material în raport cu circumstanțele cauzei, iar prima instanță prin aplicarea corectă a normelor de drept pertinente litigiului dedus judecătii a constatat temeinicia parțială a acțiunii inițiale, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va admite recursul declarat, va casa decizia instanței de apel și va menține hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art.442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. f), alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Ciubotaru Andrei, reprezentat de avocatul Victor Panțîru.

Se casează decizia din 17 aprilie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ciubotaru Andrei împotriva Inspectoratului General al Poliției, intervenienți accesorii Inspectoratul Național de Patrulare, Ministerul Finanțelor și agentul constatator Pascari Radu cu privire la repararea prejudiciului material și moral, compensarea cheltuielilor de judecată,

Se menține hotărârea din 30 noiembrie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Nina Vascan

Dumitru Mardari

Victor Burduh

Galina Stratulat